

129 -102 ศิลปะและสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

มหาวิทยาลัยศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

โดย อาจารย์อังคณา ใจเหิม

คุณค่าศิลปะไทย

- คุณค่าด้านศาสนา
- คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ศิลป์
- คุณค่าด้านประวัติศาสตร์
- คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์
- คุณค่าด้านการเมืองการปกครอง

คุณค่าด้านศาสนา

- ศิลปะในดินแดนสยามประเทศส่วนใหญ่สร้างขึ้นเนื่องในศาสนา อาจจะนำมาใช้ในพิธีกรรมต่างๆ ประดับอาคารสถานที่ทางศาสนา เป็นสิ่งที่เคารพนับถือ เป็นต้น ดังนั้นศิลปกรรมไทยจึงมีบทบาทเป็นสื่อสำคัญในการเผยแพร่และสืบทอดศาสนา ตลอดจนความเชื่อ และคำสอนในศาสนา

นางมณีเมขลาช่วยพระมหากษัตริย์จากเรืออัปปางกลางทะเล
จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดใหญ่อินทาราม ชลบุรี สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

พระพุทธรูปองค์ตอนทรงปราบช้างนาฟ้าคีรี

จิตรกรรมฝาผนังพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร กรุงเทพฯ

คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

- ทราบถึงวิวัฒนาการที่ต่อเนื่องกัน
- ทราบถึงการเชื่อมโยงทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชน เส้นทางการติดต่อในอดีตสมัย
- ทำให้เราสามารถกำหนดอายุ ผลงานศิลปะบางชิ้น ที่ยังไม่สามารถทราบอายุที่แน่ชัดได้
- เป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ของกลุ่มชน

คุณค่าด้านประวัติศาสตร์

- แม้ว่าศิลปะไทยที่เป็นศิลปวัตถุจะมีใช้อักษรจารึก ตัวเขียน แต่ก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันในแต่ละยุคแต่ละสมัย และกระจายปรากฏตามสถานที่ต่างๆ ศิลปวัตถุเหล่านี้จะสามารถเป็นตัวกำหนดหรือพิสูจน์ความถูกต้องในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ได้

พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระที่นั่งทรงผนวช
วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม สมัยรัชกาลที่ ๕

คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์

- ศิลปะย่อมสะท้อนความรู้สึกรวมทั้งอารมณ์และความงาม นอกจากเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในศาสนาแล้ว ศิลปะยังมีบทบาทต่อความประทับใจ ความอิมเมจิวน่าสนใจไปพร้อมกัน

ภาพเขียนฝีมือจักรพันธ์ุ ไปรษณีย์

อุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยาม ราชบุรี

คุณค่าด้านการเมืองการปกครอง

- กลุ่มชนที่มีอำนาจการเมืองการปกครองสูงก็ย่อมมีโอกาสเผยแพร่อิทธิพลทางวัฒนธรรมให้แพร่ไพศาลได้เช่นกัน หลายครั้งที่การสร้างศิลปวัฒนธรรมก็ถูกนำมาสนับสนุนผลทางด้านการเมืองเช่นกัน

ภาพเขียนฝีพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

อุทยานหุ่นขี้ผึ้งสยาม ราชบุรี

การอนุรักษ์ศิลปปะไทย

- แนวทางการอนุรักษ์ศิลปปะไทย

การรักษาศิลปะไทยให้คงไว้ขึ้นอยู่กับสภาพของศิลปะไทยนั้น หากอยู่ในสภาพที่ดีก็ควรจะป้องกันการชำรุดหรือเสื่อมสลาย ในกรณีอยู่ในสภาพที่เริ่มชำรุดก็จะสงวนรักษาให้คงสภาพเดิมไว้

การอนุรักษ์ศิลปะไทย

- การออกกฎหมายคุ้มครอง ศิลปกรรมและโบราณวัตถุ
- การตั้งหน่วยงานที่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาในการอนุรักษ์แต่ละประเภทของศิลปกรรม
- การสงวนรักษาและซ่อมบำรุง
- การจำลองแบบ
- การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถาน
- การจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยว
- การเผยแพร่ความรู้

การออกกฎหมายคุ้มครอง ศิลปกรรมและ โบราณวัตถุ

ศิลปกรรมและโบราณวัตถุสถานเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
จึงควรมีกฎหมายคุ้มครองการค้าขายมรดกของชาติรวมทั้งมีกฎหมาย
คุ้มครองสิ่งแวดล้อมของตัวอาคารโบราณสถานด้วย

มหาวิทยาลัยสยาม

Siam University

มหาวิทยาลัยศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.ac.th>

การตั้งหน่วยงานที่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ในการอนุรักษ์แต่ละประเภทของศิลปกรรม

เพื่อสำรวจ ศึกษาข้อมูล บันทึกข้อมูล วางแผนดำเนินงาน และหา
วิธีการสงวนรักษาศิลปกรรมอย่างถูกวิธี

การสงวนรักษาและซ่อมบำรุง

ในกรณีที่ศิลปกรรมอยู่ในสภาพชำรุด จำเป็นจะต้องมีการสงวนรักษาและซ่อมบำรุง โดยยึดหลักจากรักษาของเก่าไว้ให้ได้มากที่สุด ไม่ใช่การทำขึ้นใหม่ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการวินิจฉัย

การจำลองแบบ

กรณีที่เราพบว่าศิลปกรรมนั้นอาจจะถูกทำลายหรือสูญสลายด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง เช่น น้ำท่วม เนื่องจากจะมีการสร้างเขื่อน หรือเสื่อมสภาพไปเพราะหมดสภาพก็อาจเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกต่างๆ ด้วยเอกสารและรูปถ่าย รวมทั้งการทำแบบจำลองขึ้นให้ใกล้เคียงที่สุด เพื่อเป็นตัวแทนของศิลปกรรมนั้นสืบไป

การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถาน

โดยหลักการแล้วศิลปกรรมควรจะอยู่ ณ ที่เดิมที่ซึ่งเคยอยู่ แต่ในกรณีของความปลอดภัยเพื่อป้องกันการสูญหายหรือถูกทำลายจึงได้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานขึ้น พิพิธภัณฑ์สถานไม่ใช่เพียงเพื่อสะสมของเก่า แต่ควรจะเป็นสถานที่ที่รวบรวมตัวอย่างศิลปกรรมที่มีคุณค่า เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบและเผยแพร่คุณค่าของศิลปกรรม

การจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยว

การปรับปรุงแหล่งโบราณสถานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจะเป็นการสร้างความสำคัญให้แก่โบราณสถานนั้น ทำให้ผู้คนในท้องถิ่นเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญที่จะอนุรักษ์โบราณสถาน

การเผยแพร่ความรู้

การให้ความรู้ความเข้าใจและการตระหนักในคุณค่าของศิลปกรรม
แก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ครู พระภิกษุ และผู้อยู่อาศัยใน
บริเวณโบราณสถาน จะมีส่วนเสริมความภาคภูมิใจความซาบซึ้ง และ
เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ศิลปกรรมของชาติสืบไป

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- <http://th.wikipedia.org/>
- <http://kanchanapisek.or.th/>
- <http://guru.sanook.com/>

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

Q & A

แบบฝึกหัดบทที่ 2

1. คุณค่าศิลปะไทยแบ่งออกเป็นด้านใดบ้าง
2. จงอธิบายแต่ละด้านเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะไทย โดยสรุป
3. บอกความแตกต่างของคุณค่าศิลปะไทยแต่ละด้านด้วย
4. การอนุรักษ์ศิลปะไทยนั้น มีแนวทางที่พึงปฏิบัติอย่างไรจงอธิบาย
5. ยกตัวอย่างวิธีอนุรักษ์ศิลปะไทยด้วย